

Київський національний університет культури і мистецтв

КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Силабус освітньої компоненти

Назва компоненти: **Суспільна географія**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Сторінка компоненти в Moodle:

<https://elearn.knukim.edu.ua/course/view.php?id=2034>

Сторінка компоненти в електронній бібліотеці:

<http://91.217.179.134:9100/libr/DocSearchForm>

Викладач: **Міщенко Алла Борисівна**, кандидат політичних наук, доцент, професор з/н (лекції, підсумковий контроль).

Опис освітньої компоненти

«Суспільна географія» є обов'язковою освітньою компонентою навчального плану, циклу компонент професійної та практичної підготовки, яка сприяє підготовці фахівців у сфері дипломатії та міжнародних відносин.

Мета: ознайомити здобувачів першого курсу спеціальності міжнародні відносини з теоретичною, методичною та історичною проблематикою одного з базових підрозділів географічної науки – суспільної географії. Це передусім: з суттю об'єкта і предмета цієї науки та її змісту (поняттєво-категоріальним апаратом, системою законів і закономірністю та сутністю теорій і концепцій політико-географічного та економіко-географічного змісту).

Основні завдання: усвідомити змістовну складність і структурний зміст суспільної географії, різницю між об'єктом і предметом її дослідження; ознайомитися з особливостями історичного розвитку науки; запам'ятати загальний географічний устрій земної кулі; вивчити фізичну та економічну географію України; опанувати знання про сучасну економічну і соціальну географію світу; орієнтуватися у політичній, економіко-географічній характеристиці країн Європи, Азії, Америки, Африки, й Австралії.

Предметом вивчення освітньої компоненти «Суспільна географія» є геопросторова (територіальна) організація суспільства чи його частин, механізми дії

та форми прояву їх у територіальних суспільних системах, що функціонують у просторово-часовому географічному просторі, а також загальні та специфічні закони і закономірності територіальної, природно-екологічної й господарсько-економічної організації суспільства.

У результаті вивчення освітньої компоненти здобувачі вищої освіти повинні набути такі програмні компетентності:

Загальні:

- ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

- ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

- ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

- ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні:

- СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

- СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

- СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.

- СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

- СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

- СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання (програмні результати навчання):

- РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародними акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

- РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

- РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

- РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

- РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

Передумови вивчення освітньої компоненти

Навчальна компонента «Суспільна географія» тісно пов'язана з такими компонентами як «Історія та теорія міжнародних відносин», «Країнознавство» та слугує основою для вивчення таких компонент: «Геополітика та геостратегія», «Сучасні тенденції міжнародних відносин».

Тематичний план освітньої компоненти

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ

Тема 1.1. Предмет економічної та соціальної географії.

Тема 1.2. Географічна карта. Форма і рух землі.

Тема 1.3. Складові географічної оболонки.

Тема 1.4. Фізико-географічний огляд частин світу та материків. Сучасна політична карта світу.

Розділ 2. НАСЕЛЕННЯ, ГОСПОДАРСТВО І СОЦІАЛЬНА СФЕРА УКРАЇНИ ТА СВІТУ

Тема 2.1. Міжнародні організації на початку ХХІ століття.

Тема 2.2. Географія населення світу.

Тема 2.3. Глобальні проблеми людства.

Тема 2.4. Населення і трудові ресурси України.

Тема 2.5. Формування господарського комплексу України та його структура.

Тема 2.6. Україна і світове господарство.

Технічне і програмне забезпечення

Ноутбук або персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для: освоєння теоретичного матеріалу, комунікації, ведення фахової дискусії та опитувань; виконання завдань самостійної роботи; ознайомлення з літературними джерелами та інформаційними ресурсами в Інтернеті, які рекомендовані навчальним курсом.

Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом компоненти та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Microsoft Office для виконання завдань самостійної роботи: конспектування, тезування, анотування, рецензування, підготовка презентацій та інтерактивних матеріалів.

Рекомендовані джерела інформації

Публікації науково-педагогічного працівника за темою освітньої компоненти

1. Карасьова Н., Міщенко А. Геостратегічні інтереси України та економічне партнерство з Туреччиною. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2021. Т. 2, №37. С. 210-218.
2. Міщенко А. Б. Формування невизнаних територій як прояв ерозії довіри до інклюзивних інститутів в Україні. *Епістемологічні дослідження у філософії, соціальних і політичних науках*. 2020. Том 3, № 1. С. 213-221.
3. Міщенко А. Межі нового світового порядку. *Неперервна освіта для сталого розвитку: філософсько-теоретичні контексти та педагогічна практика* : Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Дніпро, 04 грудня 2020 р. Дніпро, 2021. С. 172-173.
4. Міщенко А. Новий світовий порядок: міжнародний дискурс. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2020. №6. С. 44-55.
5. Міщенко А. Цивілізаційне значення геополітичного вектора України. *Україна у світових глобалізаційних процесах: культура, економіка, суспільство* : тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. м. Київ, 24–25 березня, 2021 р. Київ, 2021, Част. 1. С. 96-97.
6. Міщенко А.Б. Недовіра як чинник геополітичних змін у світі. *Альянс наук: вчений – вченому* : зб. наук. праць IX Міжнар. наук.-практ. конф., у 2 т. Дніпропетровськ, 2014. С. 21-22.
7. Міщенко А. Б. (2021). Суспільні настрої українців як фактор реалізації євроінтеграційної політики сучасної України. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*, (8), 196–209.
8. Міщенко А. У пошуках нового світового порядку. *Україна і світ: теоретичні та практичні аспекти діяльності у сфері міжнародних відносин*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2022. С. 43–46.

Основна література

1. Немець Л. М., Сегіда К. Ю., Гусєва Н. В. Основи соціальної географії : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 235 с.
2. Соціальна географія : підручник. За ред.: Людмили Немець та Костянтина Мезенцева. Київ : Фенікс, 2019. 303 с.
3. Стафійчук В. І. Політична географія світу : навч. посіб. Херсон : Олді-Плюс, 2016. 305 с.
4. Шаблій О. І. Суспільна географія : у 2 кн. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 706 с.
5. Шевчук С. Суспільна географія в Україні (теорія та практика досліджень) : монографія. Полтава : АСМІ, 2017. 483 с.

Допоміжна література

6. Барановський М. О. Економічна та соціальна географія України: реальний сектор економіки : навч. посіб. Ніжин : Лисенко М. М., 2018. 372 с.
7. Глобалізація і культурна ідентичність: український вимір. О. В. Білий та ін. Київ : Наукова думка, 2018. 276.
8. Глобалізація та регіоналізація як вектори розвитку міжнародних економічних відносин: колект. Монографія. Заред. О. А. Довгаль, Н. А. Казакової. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2018. 468 с.
9. Дудник І. Територіальні системи медичних послуг як об'єкт суспільної географії. *Часопис соціально-економічної географії*. 2015. Вип. 18(1). С. 41-43. URL: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Chseg_2015_18\(1\)_8.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Chseg_2015_18(1)_8.pdf)
10. Книш М., Котик Л. Глобальні проблеми людства : навч. посіб. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 329 с.
11. Кузик С., Котик Л., Ванда І. Регіональна економічна і соціальна географія світу (розвинені країни) : навч. посіб. Львів : Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, 2019. 147 с.
12. Мезенцев К., Підгрушний Г., Мезенцева Н. Регіональний розвиток в Україні: суспільно-просторова нерівність і поляризація : монографія. Київ : Принт Сервіс, 2014. 132 с.
13. Радзівська С. О. Глобалізація та регіоналізація у світовому господарстві : монографія. Київ : ТРОПЕА, 2020. 359 с.
14. Радзівська С. О. Регіоналізація і глобалізація: взаємозв'язки та перспективи безконфронтаційного розвитку : монографія. Київ : СІК ГРУП УКРАЇНА, 2018. 375 с.
15. Самойлов О. Ф. Глобалізація як культурно-історичне явище (кінець ХХ - початок ХХІ ст.) : монографія. Київ : КиМУ, 2015. 282 с.
16. Світові інтеграційні процеси в умовах трансформації міжнародних систем: Навчальний посібник. За ред. Л Д. Чекаленко. Київ, 2013. 628 с.
17. Тютюнникова С. В., Демченко Н. В. Суспільне відтворення і глобалізація: еколого-економічні аспекти: монографія. Харків : Друкарня МАДРИД, 2014. 199 с.
18. Федюк О. М. Суспільна географія в Україні : навч. посіб. Київ : Блансервіс-Плюс, 2015. 231 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

19. Сайт Європейського Союзу (ЄС). URL: <https://europa.eu/>
20. Сайт Організації Об'єднаних націй (ООН). URL: <http://www.un.org/>
21. Сайт Ради Європи. URL: <http://www.coe.int/>
22. Сайт Римського клубу. URL: <https://www.clubofrome.org/>
23. Сайт Міністерства закордонних справ України. URL: www.mfa.gov.ua

Політика вивчення освітньої компоненти

Освітня компонента передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Відвідування занять є обов'язковою частиною оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному (он-лайн) режимі за погодженням із керівником курсу, з презентуванням виконаних завдань під час консультації викладача.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. Завдання, які не виконані у встановлений термін, оцінюються викладачем в межах 50% звичайної оцінки.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%.

У разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Силабус затверджено

на засіданні кафедри міжнародних відносин
від «30» червня 2022 р., протокол № 12.